

U 2019. godini Hrvatski prirodoslovni muzej u sklopu matičnosti obavio je slijedeće poslove:

MUZEJ, ZBIRKA FOSILA I ZBIRKA ŽIVOG BILJA, MAKARSKA

Djelatnici muzeja izvršili su determinaciju (redeterminaciju) građe i izradili stalni postav te su tražena sredstva za odlazak u Makarsku sa pozicije matičnosti preusmjerena prema projektu izrade stalnog postava i redeterminacije malakološke građe.

Odgovorna osoba: fra Ante Čovo

Malakološka zbirka franjevačkog samostana u Makarskoj

Tijekom nekoliko tjedana u svibnju i lipnju 2019. godine Petar Crnčan, djelatnik Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu, provodio je u franjevačkom samostanu u Makarskoj postupak revizije znanstvenog nazivlja vrsta mekušaca i determinacije ranije nedeterminiranih vrsta. Svrha postupka bila je pripremiti materijal za izlaganje u novoobnovljenom izložbenom prostoru unutar samostana. Kako je ova zbirka već bila ranije izložena, i to tijekom razdoblja od gotovo 60 godina, bilo je potrebno sve primjerke detaljno očistiti, izdvojiti one koji zbog dotrajalosti ili oštećenja više nisu bili pogodni za izlaganje, izložiti nove primjerke iz samostanske čuvaonice te ispraviti uočene netočnosti i nepravilnosti. Ukupno je obrađeno i izloženo oko 3000 primjeraka ljuštura mekušaca koje su smještene u nove izložbene vitrine i razvrstane prema dijelovima svijeta iz kojih potječu. Novi stalni postav Malakološke zbirke franjevačkog samostana u Makarskoj svečano je za javnost otvoren 13. srpnja 2019. godine. Zbog nedostatka vremena neizloženi dio malakološke zbirke koji se trenutno nalazi u samostanskoj čuvaonici i sadrži više tisuća primjeraka, još uvijek nije obrađen.

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SPLIT

Na traženje ravnatelja Prirodoslovnog muzeja Split izvršen je hitan matični nadzor malakoloških zbirki u Prirodoslovnom muzeju Split. Nadzor su proveli dana 01. do 03. 05. ravnatelj mr. sc. Nediljko Ževrnja, dr. sc. Iva Mihoci, viša kustosica i Petar Crnčan, mag. exp. biol., kustos. Pregledana je malakološka zbirka koja se trenutno nalazi u obimu od 70% u izložbenom prostoru na 1. katu muzeja te su temeljem detaljnog pregleda svake vitrine predložene sljedeće smjernice:

U izložbenom prostoru na prvom katu zgrade Prirodoslovnog muzeja Split javnosti je izložena Malakološka zbirka Bakotić. Zbirka sadrži više od 6 000 primjeraka ljuštura mekušaca od kojih je izloženo više 3 000. Ostatak materijala ove zbirke kao i primjerci ljuštura mekušaca drugih zbirki nalaze se pohranjeni u čuvaonicama Muzeja. Materijalu u čuvaonicama potrebno je osigurati odgovarajući namještaj i ambalažu za trajnu pohranu. Važno je da su i ambalaža (kutijice s poklopcem) i namještaj izrađeni od kemijski inertnih materijala jer se ljuštura mekušaca sastoje od materijala osjetljivog na djelovanje mnogih tvari. U slučaju dulje izloženosti takvim tvarima, na pohranjenom materijalu pojaviti će se znakovi korozivnih procesa koji u uznapredovalom stadiju mogu u potpunosti uništiti površinu i unutrašnjost ljuštura te dovesti do gubitka osobina neophodnih za određivanje pripadnosti pojedinoj vrsti. Takav materijal gubi i vizualne kvalitete radi čega više nije pogodan za izlaganje. Isto vrijedi i za vitrine u kojima je izložen malakološki materijal na prvom katu Muzeja. Vitrine ne bi smjele biti izrađene od običnog stakla, željeza i bojenih materijala. Obično staklo sadrži primjese raznih nečistoća koje s vremenom izlaze iz stakla i uzrokuju oštećenja na ljušturama

mekušaca. Radi toga je za izradu vitrina bolje koristiti kaljeno staklo koje je, osim što ne sadrži takve nečistoće, ujedno i sigurnije za posjetitelje izložbe u slučaju eventualnog razbijanja ili drugih incidenata. Također bi vitrine trebale biti hermetički zatvorene kako bi izloženi primjerci bili u najvećoj mjeri zaštićeni od oscilacija temperature i vlažnosti zraka koje se javljaju prilikom dolaska većih grupa posjetitelja. Na pojedinim primjercima uočeni su i tragovi dugotrajnog djelovanje vanjske (Sunčeve) svjetlosti. Iako se u izložbenom prostoru prozori nalaze na sjevernoj strani te su relativno zasjenjeni, ipak je i ta difuzna vanjska svjetlost bila dovoljna da s godinama neki primjerci ljuštura izgube dio pigmenta. Kako bi se spriječilo da primjerci u još većoj mjeri izgube svoju obojenost, potrebno je potpuno spriječiti ulazak vanjske svjetlosti u izložbeni prostor. Osim toga, sva rasvjetna tijela u prostoru moraju emitirati svjetlost koja nije štetna za materijal. Uz veliki dio materijala nalaze se legende s netočnim nazivima vrsta. Radi toga se preporuča provesti provjeru ispravnosti svih naziva vrsta te determinaciju onog materijala uz koji se ne nalaze podatci o vrsti kojoj pripadaju. Također nije uočena neka zajednička logika prema kojoj je materijal raspoređen u izložbenom prostoru. Razgovorom s djelatnicima Muzeja ustanovljeno je da je uzrok tome otpor osobe koja je zbirku donirala prema bilo kakvim promjenama postojećeg stanja. S obzirom da je donatorica nedavno preminula te da više nema zapreke uvođenju pozitivnih promjena, preporučamo sav izloženi materijal organizirati prema pripadnosti taksonomskim skupinama kako bi ga se učinilo preglednijim i lakše razumljivim za posjetitelje muzeja. Preuzeta su dva uzorka fosila riba i guštera za izradu kalupa i replika u Hrvatskome prirodoslovnom muzeju.

Financijski troškovi prikazani su uz obračun putnog naloga